

Dagen van de pleziervaart

Pleziervaart en milieu

Campagne 2023

‘De zee begint bij jezelf’

FOD Volksgezondheid - DG Leefmilieu
Dienst Marien Milieu
Eric Donnay

Inhoud

- Belang van zeeën en oceanen
- Het mariene milieu onder druk
 - Menselijke activiteiten
 - Vervuilingen
- Natura 2000 op zee
- Beschermde soorten (biodiversiteit)
- Marien zwerfvuil
 - Plastic vervuiling
 - Opkuis scheepswrak “Westhinder”
- Wat kunnen we doen?
 - ‘De zee begint bij jezelf’
 - Blauwe Vlag
- V&A

Zeeën & Oceanen: Belang

- Het is waar het leven op aarde is ontstaan.
- Ze bedekken 70% van het aardoppervlak.
- Ze leveren veel ecosystemendiensten, zoals:
 - Productie van de helft van de zuurstof van de atmosfeer
 - Vangen de CO₂ op
 - Voedselbron
 - Enz.

Kortom: de zeeën en oceanen zijn essentieel voor het leven op aarde.

Bref: les mers et océans sont essentiels pour la vie sur terre.

Zeeën & Oceanen: de achteruitgang

- ▶ Verlies van biodiversiteit:

*"IPBES: 1 miljoen soorten
planten en dieren met
uitsterven bedreigd"*

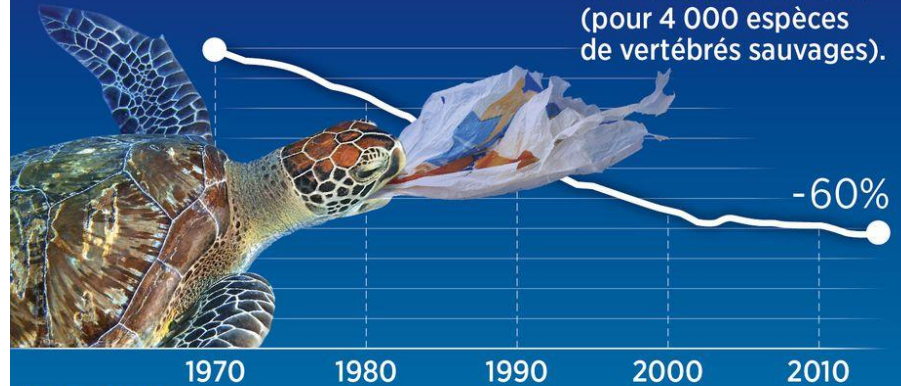
- ▶ Een alarmerend teken van het verslechteren van de gezondheid van de zeeën en oceanen
- ▶ Het is tijd om iets de doen
- ▶ **De Mens is de oorzaak van het probleem, maar ook de oplossing.**

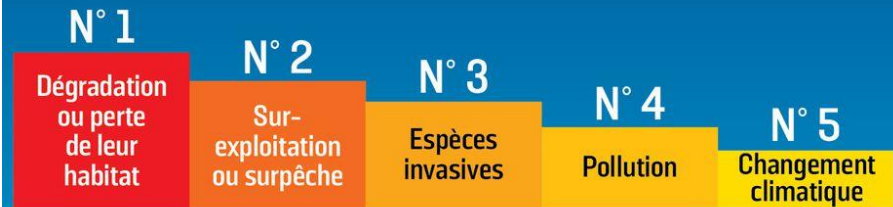
Le déclin des espèces vivantes depuis 1970

Le Parisien

Indice Planète vivante
(pour 4 000 espèces
de vertébrés sauvages).

Les causes

Part d'espèces en déclin, en 2018

Dans chaque grande
catégorie d'animaux

Zeeën & Oceanen vervuilingen

"Human Health and Ocean Pollution":

- ▶ **80% van de mariene vervuiling komt van het land**
- ▶ **6 componenten van zee- en oceaانvervuiling + geluidsoverlast**
- ▶ **Plasticvervuiling mag ons andere vormen van vervuiling niet doen vergeten.**
- ▶ **Voor de bescherming van de menselijke gezondheid zijn gezonde en weerkrachtige mariene ecosystemen nodig.**

THE OCEAN POLLUTION-BERG

PLASTIC WASTE IS JUST THE TIP OF A LARGER PROBLEM

Pollution of the oceans is widespread, worsening, and in most countries poorly controlled. Human activities result in a complex mixture of substances entering the aquatic environment.

More than 80% arises from land-based sources

It reaches the oceans through rivers, runoff, atmospheric deposition and direct discharges. Ocean pollution has multiple negative impacts on ecosystems and human health, particularly in vulnerable populations

1 PLASTIC WASTE THE TIP OF THE POLLUTION-BERG

Plastic is a rapidly increasing and highly visible component of ocean pollution. An estimated 10 million metric tons enter the seas each year. Plastic pollution threatens marine mammals, fish and seabirds. It breaks down into microplastic and nanoplastic particles containing multiple manufactured chemicals that can enter marine organisms, including species consumed by humans

OIL SPILLS

AN AQUATIC KILLER

Oil spills have occurred with increasing frequency in recent years as the result of growing global demand for petroleum. These spills have resulted in direct release of millions of tons of crude oil and other petroleum products into the oceans. Petroleum-based pollutants reduce photosynthesis in marine microorganisms that generate oxygen. They also disrupt food sources, destroy fragile habitats such as estuaries and coral reefs, and foul beaches

2

3 MERCURY QUICKSILVER BULLETS

Mercury is released from two main sources - coal combustion and small-scale gold mining. Exposures of infants in utero when pregnant mothers eat contaminated seafood can cause IQ loss and serious developmental disorders. In adults, mercury increases risks for dementia and cardiovascular disease

MANUFACTURED CHEMICALS

A HEADY COCKTAIL

Manufactured chemicals - phthalates, bisphenol A, flame retardants, perfluorinated chemicals and pharmaceutical waste, can disrupt endocrine signaling, reduce male fertility, damage the nervous system, and increase risk of cancer. They can also damage coral reefs

4

5 PESTICIDES COLLATERAL DAMAGE

pesticides are specifically designed to have biological effects, and thus even low-dose exposures can affect living organisms, including humans. Pesticides contribute to global declines in fish stocks, and can also reduce human fertility

NUTRIENTS

FEEDING FRENZY

Industrial releases, runoff from animal feedlots and human sewage increase frequency and severity of harmful algal blooms (HABs), bacterial pollution and anti-microbial resistance.

6

THE WAY FORWARD

World leaders who take bold, evidence-based action to stop pollution at source will be critical to preventing ocean pollution and safeguarding human health. Measures such as these could help with the six problems.

- 1 Better management of plastic waste
- Bans on single-use plastic

- 4 Chemical control policies
- Mandatory premarket toxicity testing

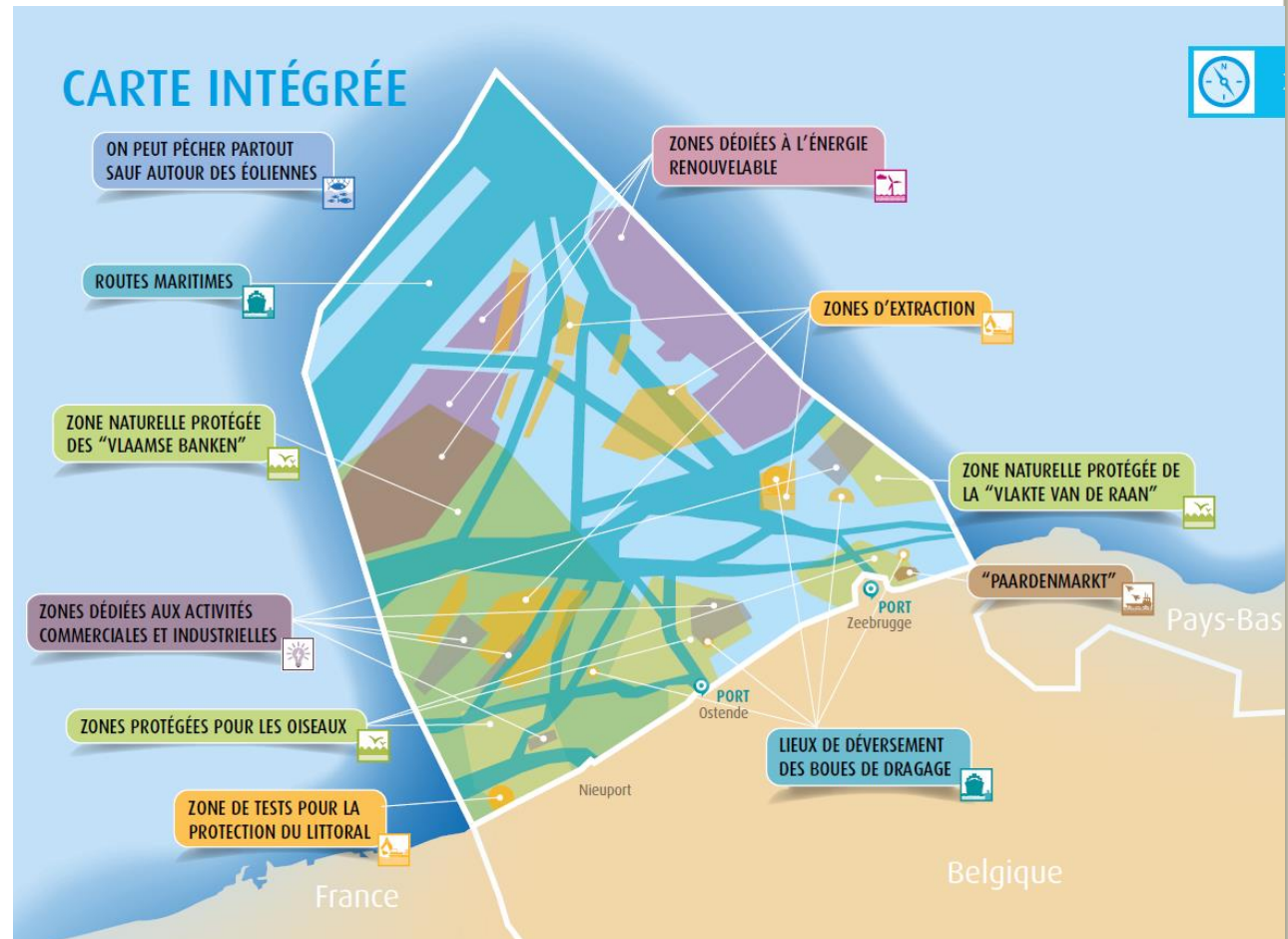
FOR MORE INFORMATION,

Onze Noordzee

- ▶ 3.500 km²
- ▶ 0,5% van de Noordzee
- ▶ Drukke scheepvaart-routes
- ▶ Toename en diversificatie van de activiteiten ("blauwe economie")
- ▶ 36% van het oppervalk bestaat uit beschermd mariene gebieden (Natura 2000)

Doelstellingen:

- ▶ Bescherming van de zeebodem tegen versterking.
- ▶ Natuurherstel (Europese platte oester)

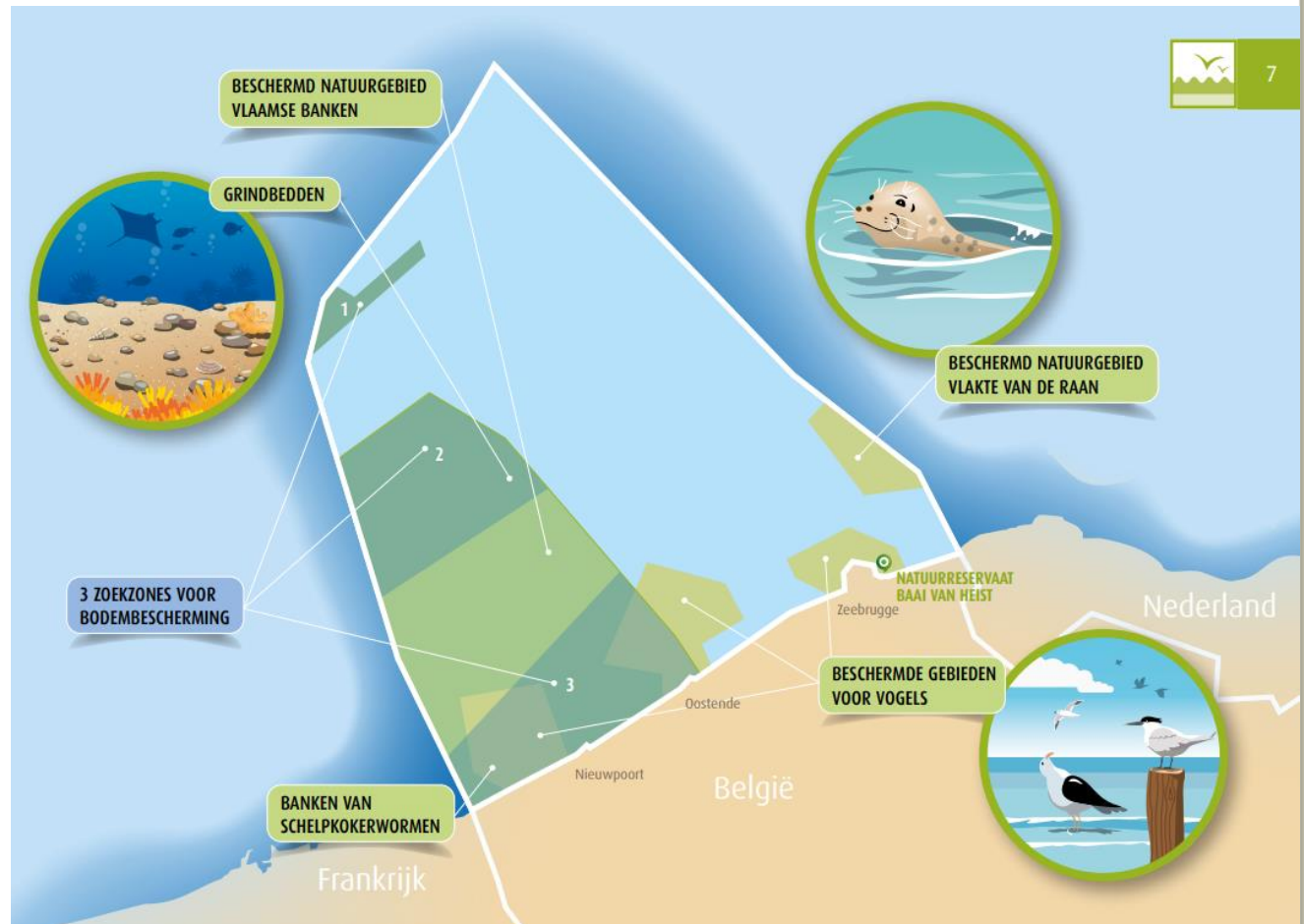

Notre mer du Nord

- ▶ 3.500 km²
- ▶ 0,5% de la mer du Nord
- ▶ Routes maritimes très fréquentées
- ▶ Très nombreuses activités en augmentation ("blue economy")
- ▶ 38% de la surface constituent des aires marines protégées (Natura 2000)

Objectifs:

- ▶ Protection des fonds contre les perturbations.
- ▶ Restauration de la nature (huitre plate Européenne)

Onze Noordzee: Beschermde diersoorten

- Alle zeezoogdieren
- Alle (zee)vogels
- Alle zeeschildpadden
- Zeeprik (*Petromyzon marinus*)
- Rivierprik (*Lampetra fluviatilis*)
- Reuzenhaai (*Cetorhinus maximus*)
- Europese Atlantische steur (*Acipenser sturio*)

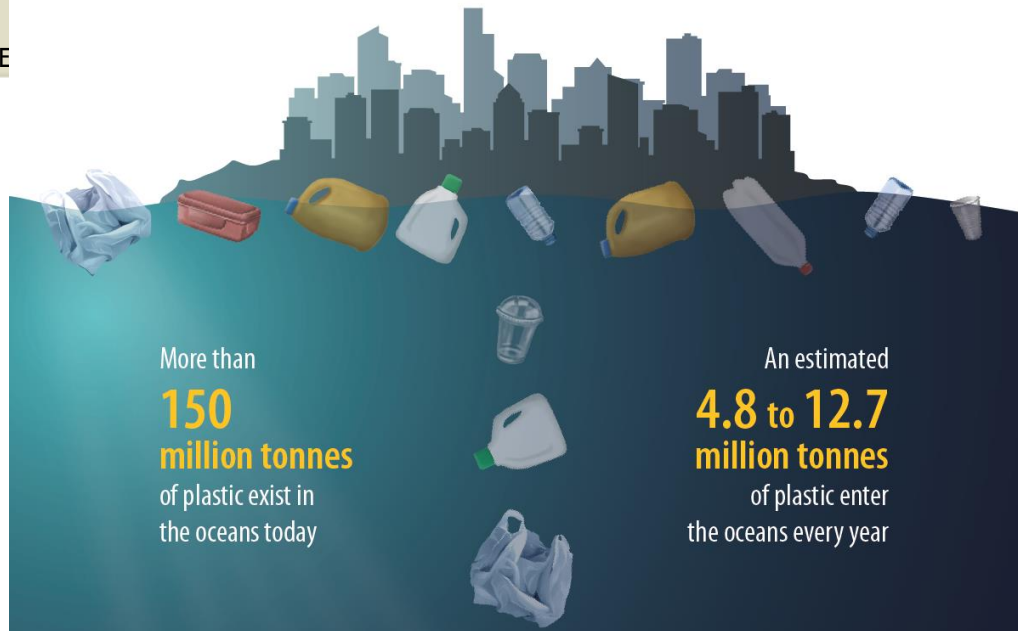
➤ Zie ook:

www.marinemammals.be

En een paar anderen ...

Plastic vervuiling

More than
150 million tonnes
of plastic exist in
the oceans today

An estimated
4.8 to 12.7 million tonnes
of plastic enter
the oceans every year

Problems caused by plastic waste in the ocean to:

Marine life

- **Entanglement** and **ingestion** by animals, including damage caused by lost fishing equipment
- Habitat degradation
- Exposure to **chemicals** in the plastics

Human health

- Exposure to **chemicals** through the food chain

Economy

- Estimated cost of marine litter is between **€259 million** and **€695 million**, mainly to tourism and fisheries sectors

Climate:

- Recycling **1 million tonnes of plastic** equals taking **1 million cars** off the road (in terms of CO2 emissions)

HOELANG VOOR HET AFBREEKT* IN ZEE?

Klokhuis appel
2 MAANDEN

Wegwerpluier
450 JAAR

Aluminium blikje
200 JAAR

Sigarettenpeuk
1-5 JAAR

Kauwgom
> 25 JAAR

Vislijn
600 JAAR

Plastic flesje
450 JAAR

Glazen fles
ONBEPaald

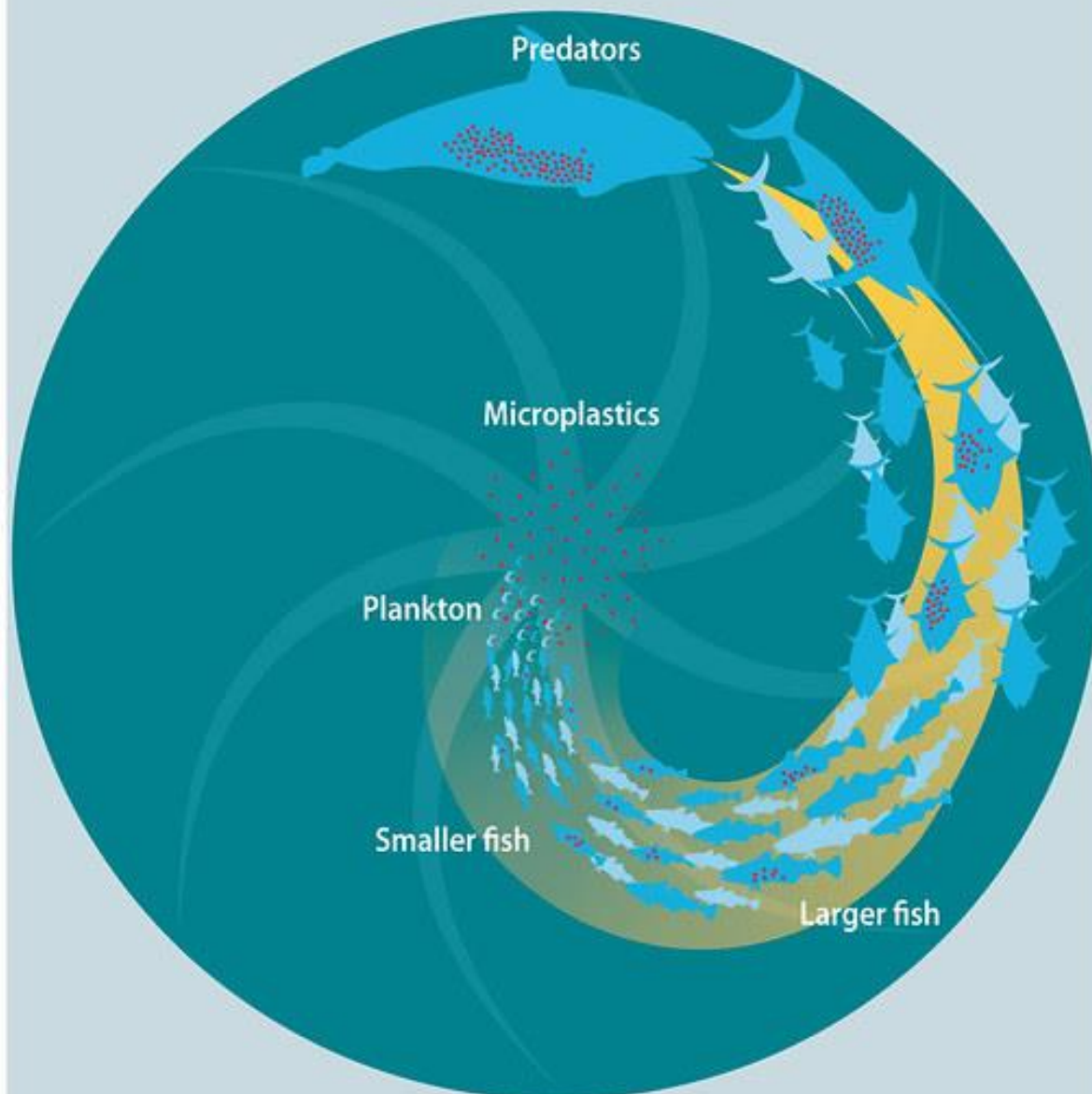
Plastic zakje
10-20 JAAR

Bron:
FOD Volks-
gezondheid

*Geschatte duur van afbraak tot basisfragmenten. Dit is vaak (nog) geen degradatie tot minerale of organische componenten die het milieu terug kan opnemen.

Plastic bioaccumulation in the food web

Source: Rochman, C., M., The Complex Mixture, Fate and Toxicity of Chemicals Associated with Plastic Debris in the Marine Environment, in Marine Anthropogenic Litter, 2015

EU PLASTICS STRATEGY

Aanpak

- **Door de autoriteiten:**
 - Aanpak aan de bron: minder plastics gebruiken/produceren, recycleren
 - Aankomst in het milieu vermijden.
 - (Waar mogelijk) opruimen.

- **Opkuis scheepswrak “West-Hinder”**

- 2.000 kg ijzer
- 1.000 kg vislood
- 1.500 kg visnetten en plastic
- **-> 4,5 ton afval**

*Bron: FOD Volksgezondheid,
Ephyra Duikteam*

- **Nettoyage de l'épave du “West-Hinder”**

- 2.000 kg Métaux
- 1.000 kg plomb pour la pêche
- 1.500 kg filets de pêche et plastiques
- **-> 4,5 t de déchets**

Wat kan jij doen als pleziervaarder?

- Een studie in de Belgische jachthavens toonde aan dat booteigenaars voor de meerderheid een voorbeeldgedrag hebben. Ze houden van de natuur.
- Toch enkele aandachtspunten:
 - Vuurpijlen
 - Sigarettenpeuken
 - Accidenteel verlies
 - Opgelet bij tanken
 - Organisch afval is ook afval !

www.health.belgium.be/nl/proper-te-water-wat-kan-jij-doen-als-pleziervaarder

15 Wat kan jij doen als pleziervaarder?

- Enkele aanvullende tips:
 - Gebruik alleen goedgekeurde anti-fouling verf
 - Matig uw snelheid om de oevers te beschermen.
 - Breng al uw afval aan land en sorteer het goed.
 - Een zeehond in zicht ? Houd een veilige afstand (minimaal 20 m)
- En teken het Blauwe Vlag-charter:
In de jachthaven of via Goodplanet
www.goodplanet.be/nl/blue-flag/

Charter

Hieraan herken je de duurzame booteigenaar

- 1 Afval gooi ik niet in de zee of langs de kust.
- 2 Ik zal geen toiletwater lozen in zee of in kwetsbare gebieden.
- 3 Ik zal geen giftig afval lozen (olie, verf, gebruikte batterijen, schoonmaakmiddelen enz.) in de zee. Ik zal deze soorten afval naar het afgiftepunt in de jachthaven brengen.
- 4 Ik zal recyclingfaciliteiten gebruiken en promoten (glas, papier, enz.).
- 5 Bij aanschaf van producten als bijvoorbeeld verf, aangroeiwerende middelen, verf-afbijtmiddelen en schoonmaakmiddelen kies ik de meest milieuvriendelijke variant.
- 6 Ik zal onmiddellijk melding maken van vervuiling of andere overtredingen van milieuregels bij de autoriteiten.
- 7 Ik maak alleen gebruik van toegelaten vispraktijken en pas deze correct toe, dit uitsluitend tijdens de toegelaten periodes.
- 8 Ik zal dieren en planten in zee beschermen, geen broedvogels, zeehonden of andere zeezoogdieren verstoren. Ik zal kwetsbare en beschermde natuurgebieden respecteren en schade aan de zeebodem voorkomen door bijvoorbeeld te letten op de manier waarop ik veranker.
- 9 Ik ben voorzichtig bij het tanken. Ik houd absorberende keukenrol en een ecologisch schoonmaakproduct paraat. Restjes olie in zee kunnen snel een grote oppervlakte vervuilen.
- 10 Roker? Dan houd ik de peuken aan boord, bijvoorbeeld in een pocket asbakje.
- 11 Ik kijk nauwlettend toe dat er geen zaken zoals stukjes afgeknipt touw, papiertjes, fleece truien,... onopzettelijk in het water belanden.
- 12 Ik koop mijn vuurpijlen bij een erkende handelaar waarbij de recycling achteraf is inbegrepen in de prijs.
- 13 Ik zal andere bootvaarders aanmoedigen om ook voor het milieu te zorgen.

Ik heb bovenstaande normen gelezen, onderteken het formulier en ontvang de Blue Flag voor de duurzame booteigenaar.

Wat kan jij als burger doen?

- Nog meer tips op

www.dezeebegintbijzelf.be

www.health.belgium.be/nl/milieu/marien-milieubeleid

Dank u voor uw aandacht

Keep on sailing !

... en hou van de natuur

Merci pour votre attention!

Keep on sailing !

... et aimez la nature

